

מפקדת הפרקליט הצבאי הראשי
לשכת
טל': 03-5696601
פקס': 076-5399702
דוא"ל: pazar@idf.gov.il
ד(38) - 00132-01-2351
י"ד באב תשע"ט
15 באוגוסט 2019

לכבוד
עו"ד דן יקיר
היועץ המשפטי
האגודה לזכויות האזרח בישראל

שלום רב,

הנדון: כללי הפתיחה באש במרחב המכשול הביטחוני בין רצועת עזה לישראל

1. ביום 30 ביולי 2019, התפרסם באתר החדשות Ynet טור דעה מאת עו"ד רוני פלי, העובדת בארגונכם, המתייחס לכללי הפתיחה באש של צה"ל החלים בהתמודדות עם הפרות הסדר האלימות, המתקיימות זה למעלה משנה במרחב המכשול הביטחוני בין רצועת עזה לישראל, בהכוונתו ובהובלתו של ארגון הטרור חמאס (להלן: "הפרות הסדר").
2. תחת הכותרת "בשקט בשקט, צה"ל הודה: טעינו בירי על הגדר", נכתב בטור הדעה:
"... התברר שצה"ל החליט לשנות את הוראות הפתיחה באש לצלפים. זאת, לאחר שלצבא 'הסתבר' שירי לעבר פלג גוף תחתון מעל הברך גרם בחלק מהמקרים למוות."
עו"ד פלי מבססת את דבריה על התבטאות שפורסמה באמצעי התקשורת ביום 22 ביולי 2019, שיוחסה לקצין בכיר במרהו"ם (מרכז הטסה והכשרות מיוחדות).
3. בתגובה לפרסום הדברים האמורים, נבקש להבהיר, כי כללי הפתיחה באש המחייבים את כוחות צה"ל בהתמודדות עם הפרות הסדר האלימות בגבול רצועת עזה מורים באופן מפורש, כי בנסיבות בהן ניתן לבצע ירי לעבר מפר סדר שהוגדר כ"מפר סדר מרכזי" או "מסית מרכזי", הירי יכוון אך ורק מתחת לברך.
- הוראה זו עמדה בתוקף מתחילת הפרות הסדר האלימות ביום 30 במרץ 2018, ומאז לא שונתה. בשום שלב מאז החלו הפרות הסדר האלימות, לא התיירו כללי הפתיחה באש המחייבים את כוחות צה"ל ירי שלא מתחת לברך של "מפר סדר מרכזי" או "מסית מרכזי".
4. לאור הפער לכאורה בין כללי הפתיחה באש שתוארו לעיל, לבין תוכן ההתבטאות שיוחסה לקצין הבכיר, מיד עם פרסום ההתבטאויות אלה, ביקש הפצ"ר כי האלוף איתי וירוב, מפקד המכללות הצבאיות, בכובעו כראש המנגנון המטכ"לי לתחקור אירועים חריגים, יתחקר את העניין.
5. מהתחקיר שנערך עולה, כי ההתבטאות שיוחסה לקצין הבכיר אומנם נאמרה מפיו, אך מדובר בהתבטאות שגויה, שלא רק שאינה משקפת את כללי הפתיחה באש המחייבים של צה"ל, אלא גם אינה תואמת את מערכי ההדרכה וההכשרה של בית הספר ללוחמה בטרור של צה"ל.

כפי שעלה מן התחקיר, ההכשרות שעברו צלפי צה"ל בבית הספר ללוחמה בטרור בהיערכות לפריסתם לאורך גבול רצועת עזה, התייחסו אך ורק לירי המכוון מתחת לברך של אדם שהוגדר "מפר סדר מרכזי" או "מסית מרכזי", בהתאם לכללי הפתיחה באש.

נמצא בבחינה, כי בניסיון לשתף בתהליך הפקת הלקחים המבצעיים המבוצע בצה"ל באופן מתמיד במטרה לצמצם את הפגיעות הבלתי-מכוונות במי שמתתפים בהפרות הסדר האלימות בגבול רצועת עזה, ביקש הקצין הבכיר להסביר כי משדווחו בפועל פגיעות ירי בלתי-מכוונות שלא מתחת לברך, הוחלט על-ידי המפקדים בגזרה להחמיר בנסיבות מסוימות על ההוראה בכללי הפתיחה באש ולהנחות את הצלפים לכוון לעבר קרסולו של "מפר סדר מרכזי" או "מסית מרכזי". בפועל, כאמור, התבטא הקצין באופן בלתי מדויק שאינו משקף את המציאות.

נוסיף, כי הקצין הבכיר אמון על בניין הכוח, ובכלל זה על הכשרת הצלפים בצה"ל, אך אינו אמון על אופן הפעלת הכוח על-ידי הצלפים, ובכלל זה על כללי הפתיחה באש, הנקבעים על-ידי גורמי המטכ"ל והמפקדים הרלוונטיים לאורך שרשרת הפיקוד.

6. בסיכום התחקיר, מצא ראש מנגנון התחקור המטכ"לי לאירועים חריגים, כי הקצין הבכיר שגה בלשונו, ולא מצא בסיס לחשד כי התבטאותו האמורה משקפת את המציאות. ההכרח לדייק במידע שנמסר במסגרת שיח בנושא חשוב מעין זה, יחודד לקצין על ידי מפקדו.

7. אוסיף עוד, כי תהליך הבדיקה והחקירה המעמיק המתקיים בצה"ל ביחס לאירועים חריגים פרטניים שאירעו במסגרת האירועים האלימים בגבול רצועת עזה, לא העלה עד כה עדויות לכך שצלפים הוכשרו לירי מעל לברך או שפעלו כך במכוון.

בברכה,

רס"ן רל"ש מתן הפרקליט סולומש הצבאי הראשי